

Voorjaarsnota 2018

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Strategische ontwikkelingen per programma	4
2.1	Programma 1 - Bestuur	4
2.2	Programma 2 - Openbare orde en veiligheid	5
2.3	Programma 3 - Ruimte	5
2.4	Programma 4 - Sociaal domein.....	8
2.5	Algemene dekkingsmiddelen	10
3	Financiën	11
	Bijlage 1: Meerjarenperspectief	13
	Toelichting beleidsintensiveringen.....	13
	Financieel overzicht beleidsintensiveringen	23
	Bijlage 2: Uitgangspunten begroting 2018	27

1 Inleiding

Vorig jaar begonnen we de voorjaarsnota met de zin "Het gaat goed in Goirle". En die stelling kunnen we ook nu herhalen of zelfs nog sterker verwoorden. Los van de positieve resultaten uit verschillende onderzoeken, constateren we nu ook dat het ook financieel voor de wind gaat. Vanzelfsprekend willen we deze opwaartse lijn vasthouden. Daar waar we vorig jaar misschien nog voorzichtig waren om structurele uitgaven te verhogen, verwachten we - bij de steeds verder aantrekkende economie - in de komende begroting 2018 onze ambitie en structurele inzet te kunnen verhogen.

Dat is ook nodig, omdat we - mede uit voorzichtigheid - tot dusverre voornamelijk incidenteel middelen (menskracht en geld) hebben ingezet (incidenteel gedekt). We hebben het structurele karakter en effect van onze nieuwe taken steeds beter in beeld. We zien dat sommige bestaande taken om meer inzet en autonome ontwikkelingen om nieuwe inzet vragen. Met een groeiende economie is het nu tijd om de extra inzet structureel te gaan opnemen in de begroting. Dat voorkomt (veel duurdere) inhuur en vermindert de kwetsbaarheid. Dat betekent wel dat het financiële meerjarenperspectief voor dit moment ongunstiger is dan bij de begroting 2017 is gepresenteerd; voor de raad is nú het moment om het accent te leggen waar deze wat u betreft hoort te liggen. Vanzelfsprekend zal straks een sluitende meerjarenbegroting worden aangeboden.

In maart 2018 staan er gemeenteraadsverkiezingen op de agenda. De uitslagen zullen een koerswijziging tot gevolg kunnen hebben, die vanzelfsprekend nu nog niet bekend is. Dat houdt in dat het resterende deel van 2017 en de eerste maanden van 2018 in het teken staan van het afronden van het huidige bestuursakkoord (inclusief de sideletter) en het geamendeerde collegeprogramma. In het tweede deel van 2018 is er ongetwijfeld sprake van andere ambities en inzet, die we nu nog niet kunnen opnemen in deze voorjaarsnota.

Los van de verkiezingen, vragen ook andere (autonome) ontwikkelingen om actie van onze gemeente op verschillende terreinen. Denk daarbij aan onze samenwerking binnen Hart van Brabant en de intensivering van onze samenwerking met de gemeenten Hilvarenbeek en Oisterwijk. Of aan de toename van veiligheidsvraagstukken (ondermijning), de inkoop van taken op het welzijns- en sociale domein, de aantrekkende woningmarkt, de stijging van het aantal beschikkingen (inclusief bezwaar- en beroepschriften) op zowel sociaal als ruimtelijk vlak, et cetera. Deze toenemende werkzaamheden vragen ook meer inzet op ondersteunend vlak: bijvoorbeeld meer communicatie, intensievere rechtmatigheidscontrole, meer applicatiebeheer.

De Voorjaarsnota 2018 is het startdocument van de budgetcyclus die uiteindelijk leidt tot een begroting voor 2018. In voorgaande jaren hebben we ons bij de voorjaarsnota vooral gericht op het op orde houden van de financiën. We hebben bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2017 ervoor gekozen om de voorjaarsnota minder financieel van aard te laten zijn en ons dus vooral te richten op onze ambities en de belangrijkste (financiële) kaders en keuzes. De Voorjaarsnota 2018 wijkt qua opzet niet af van die van 2017.

In het huidige bestuursakkoord en het bijbehorende collegeprogramma hebben we samen met de raad onze ambities voor deze bestuursperiode benoemd. Echter het beleid en de daarbij behorende baten en lasten ligt voor 90% tot 95% vast (*going concern*). Maar we staan voor meer opgaven, dan alleen de ambities uit het bestuursakkoord en het collegeprogramma. Soms noopt landelijke wetgeving ons tot het invoeren van nieuwe regelgeving, soms zijn er autonome ontwikkelingen die vragen om een (acute) oplossing. De ambities uit het bestuursakkoord en collegeprogramma hebben wij een plaats gegeven in de vier hierna beschreven programma's.

2 Strategische ontwikkelingen per programma

2.1 Programma 1 - Bestuur

We hebben drie speerpunten uit het collegeprogramma een plaats gegeven binnen het programma Bestuur: intergemeentelijke samenwerking, (nieuwe) dienstverlening en krachtige ambtelijke organisatie. Programma 1 kent voor 2018 geen bijzondere beleidsintensiveringen. We bestendigen volgend jaar eerder ingezette ontwikkelingen, maken deze concreet of werken ze verder uit. Het accent ligt op de doorontwikkeling van de dienstverlening. Dit vraagt her en der wel om financiële investeringen met voornamelijk een incidenteel karakter. Dit programma bevat veel handelingen die intern gericht zijn en waarmee veel tijd en geld gemoeid is. Ze zijn evenwel nodig om de kwaliteit van onze dienstverlening op peil te houden dan wel te verhogen.

Intergemeentelijke en regionale samenwerking

In 2018 volgt de verdere uitwerking van prioritaire (meerjarige) projecten in de samenwerking met Hilvarenbeek en Oisterwijk. Momenteel onderzoeken we welke stappen we moeten zetten om te komen tot een gezamenlijk ICT-platform, een belangrijke randvoorwaarde om de samenwerking verder te intensiveren. De uitkomsten van dit onderzoek zullen in 2018 (mogelijk) leiden tot de nodige acties en investeringen. Andere prioritaire projecten zijn: een gezamenlijke projectleiderspoule, kwaliteitscriteria VTH, een gezamenlijke inkoop en aanbesteding, onderhoud gemeentelijke gebouwen en de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast maken we in 2018 een start met het ontwikkelen en opzetten van een evaluatie naar de samenwerking met Hilvarenbeek en Oisterwijk, die in 2019 plaatsvindt.

Op strategisch en tactisch niveau werken we samen binnen de Regio Hart van Brabant en we hebben deze samenwerking voortgezet en verder vormgegeven. In 2018 werken we verder aan de uitvoering van de Strategische Meerjarenagenda 2016, met als doel een duurzame ontwikkeling van de regio op gebied van economie, leefomgeving en maatschappij. Hierbij merken we op dat vanwege de netwerkgedachte van de Regio Hart van Brabant geen extra middelen worden vrijgemaakt en dat we de doelen binnen de bestaande ambtelijke capaciteit moeten realiseren. Dit levert extra druk op voor betrokken medewerkers die naast hun reguliere werk zich ook hiervoor moeten inspannen.

Dienstverlening

Om onze ambities op het gebied van dienstverlening aan inwoners, instellingen en bedrijven te realiseren, hebben we gekozen voor het actieplan 'Nieuwe Dienstverlening'. Onderdelen van dit actieplan werken we stap voor stap uit. Ook in 2018 zetten we de nodige vervolgstappen om onze dienstverlening op een hoger plan te brengen. Zo draagt de doorontwikkeling van het zaakgericht werken nadrukkelijk bij aan het verbeteren van de dienstverlening.

Krachtige ambtelijke organisatie

We hebben ons uitgesproken voor een krachtige ambtelijke organisatie die doelmatig, doeltreffend en rechtmatig werkt. We willen ook een goed en sociaal werkgever zijn. De volgende ontwikkelingen zijn voor 2018 van belang.

Werkdruk en formatie

Binnen de organisatie krijgen we veel signalen van een hoge werkdruk. Deze signalen zijn bekrachtigd door het in 2016 onder medewerkers gehouden tevredenheidsonderzoek. De statistieken laten zien dat er een toename is van verzuim dat als werk-gerelateerd kan worden aangemerkt. De hoeveelheid projecten, veranderende wetgeving en autonome ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld binnen het sociaal domein en bij de Omgevingswet werken door binnen de gehele organisatie. Medewerkers zijn toegewijd en bereid om een

stapje harder te lopen, maar we hebben op meerdere plaatsen in onze organisatie de grens van wat van medewerkers mag worden verwacht bereikt en zelfs overschreden. Gevolgen hiervan zijn (langdurig) verzuim en inhuurkosten om uitval op te vangen. Ambities kunnen we hierdoor ook niet altijd meer waarmaken. Met extra werkzaamheden die nog op ons afkomen, gaat deze ontwikkeling zich alleen maar doorzetten.

Uit de benchmark van bureau Berenschot is gebleken dat de gemeente Goirle gemiddeld 19% minder formatie inzet dan gemeenten van vergelijkbare grootte uit de referentiegroep. We komen nu tot de conclusie dat de formatie niet meer toereikend is om alle taken (met inzet van eigen medewerkers) uit te voeren. Kijkend naar ons huidige formatieplan is eventuele restformatie veelal ingeboekt als bezuinigingsmaatregel. Tevens zijn tijdelijke urenuitbreidingen bij parttimers binnen diverse vakgebieden verleend om het werk gedaan te krijgen. Daarnaast levert de samenwerking met Hilvarenbeek en Oisterwijk qua formatieve inzet op dit moment nog niet voldoende rendement op om de vraag naar uitbreiding van de formatie op de hier genoemde terreinen te kunnen ondervangen.

WNRA (Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren)

Per 1 januari 2020 zal de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren van kracht worden. Dit betekent dat gemeenteambtenaren komen te vallen onder het Burgerlijk Wetboek en dat de ambtelijke aanstelling gaat verdwijnen, met alle rechtspositionele gevolgen en veranderingen van dien. In 2018 starten we de voorbereidingen voor de implementatie. Zo dienen onder andere alle eenzijdige aanstellingen van rechtswege te worden omgezet in een individuele arbeidsovereenkomst, inclusief alle rechten en verplichtingen die aan de aanstelling waren verbonden, vastgelegd in besluiten, afspraken en toezeggingen. Alle (lokale) rechtspositieregelingen moeten worden omgezet in een CAO. Daarnaast is voorlichting aan medewerkers een belangrijk thema.

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

In 2018 kiezen de Goirlese inwoners een nieuwe gemeenteraad. We streven ernaar om inwoners optimaal te betrekken bij de gemeenteraadsverkiezingen en te faciliteren bij het maken van hun keuze. Tevens willen we de nieuwe raad optimaal faciliteren zodat zij als volksvertegenwoordigers een goede start in hun (nieuwe) rol kunnen maken.

2.2 Programma 2 - Openbare orde en veiligheid

Georganiseerde criminaliteit en ondermijning

De laatste jaren wordt vooral Zuid-Nederland geconfronteerd met een forse toename van georganiseerde criminaliteit veelal in relatie tot productie van soft- en harddrugs. Ook Goirle vormt daar zeker geen uitzondering op. Daarom hebben wij de bestrijding hiervan geïntensiveerd, iets dat de komende jaren nog verder gaat.

Behalve strafbare feiten zorgt deze vorm van criminaliteit ook voor ondermijning van de samenleving en het openbaar bestuur. Daar dient ook onze gemeente zich tegen te wapenen en op te acteren. Op dit moment verwachten wij voldoende middelen te hebben om dit aan te kunnen. Maar wijzigingen in het krachtenveld om ons heen zouden ons kunnen dwingen onze aanpak nog verder te intensiveren. Indien nodig zullen wij hiervoor de benodigde middelen vragen.

2.3 Programma 3 - Ruimte

Omgevingswet

Naar verwachting zal in 2019 de Omgevingswet worden ingevoerd. De Omgevingswet is een ingrijpende stelselwijziging van het omgevingsrecht. De Omgevingswet gaat 40 sectorale wetten en 117 AMvB's vervangen. De gemeentelijke sturingsinstrumenten worden door nieuwe vervangen. De gemeente dient keuzes te maken over de manier waarop ze zich van die instrumenten wil bedienen. Wil de gemeente veel

vrijheden geven voor ontwikkelingen in de samenleving, of kiest de gemeente voor meer sturing daarin? Eerder heeft de gemeenteraad een startnotitie vastgesteld, op basis waarvan verder gewerkt wordt.

Duurzaamheid in relatie tot Omgevingsvisie

Bij de behandeling van de beleidsnota Duurzaam Goirle heeft de raad aangegeven dat zij verwacht in de Omgevingsvisie een hoger ambitieniveau aan te treffen op het gebied van duurzaamheid. In 2017 en 2018 onderzoeken wij in het participatietraject ter voorbereiding van de Omgevingsvisie op welke wijze wij de kracht van onze samenleving ten aanzien van duurzaamheid kunnen stimuleren. Uitgangspunt voor ons is daarbij dat wij zelf als organisatie weliswaar een voorbeeldfunctie hebben maar dat echte veranderingen vanuit onze inwoners, ondernemers en instellingen moeten komen. Zij laten ook zien dat duurzaamheid leeft, bijvoorbeeld door het Energiecollectief Riel dat er nu al in geslaagd is om enorme hoeveelheden zonnepanelen te plaatsen. Onze koers zal dus zijn dat wij al dit soort initiatieven ondersteunen en faciliteren maar dat wij bijvoorbeeld niet zelf een windmolenpark zullen oprichten.

Duurzaamheid

De raad heeft in 2017 het nieuwe milieubeleidsplan Duurzaam Goirle 2017-2020 vastgesteld. Op grond daarvan is een actieprogramma gemaakt dat wij de komende vier jaar samen met partners in de samenleving gaan uitvoeren. In 2018 gaan we ten behoeve van energiebesparing onder meer investeren in zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen, in een energieneutraal sportpark en in energiebesparende maatregelen bij het cultureel centrum Jan van Besouw. Verder willen we via Buurkracht en het Energiecollectief Riel onze inwoners stimuleren om energiescans van hun woning te laten maken. Ook willen we het aantal laadpalen uitbreiden. In de openbare ruimte gebruiken we FSC hout, voeren we chemievrij onkruidbeheer uit en vervangen we traditionele verlichting met LED verlichting, waardoor we in 2018 33% op energieverbruik willen besparen.

Ter versterking van de biodiversiteit organiseren we acties voor het vergroenen van tuinen, de aanleg van groene schoolpleinen, het opzetten van NME routes en het vergroten van de biodiversiteit in de openbare ruimte. We financieren maatregelen om natuur en landbouw te combineren door middel van het Groen Blauw Stimuleringskader (Stika). We gaan door met ecologisch berm- en slootkantbeheer en we zullen initiatieven om overhoekjes te beplanten in de openbare ruimte financieel ondersteunen. Tot slot blijven we het Natuurmuseum in Tilburg subsidiëren.

Grondstoffenbeleidsplan

Om te komen tot de door de raad vastgestelde doelen, is de inzet van een gespecialiseerde projectleider noodzakelijk gebleken. Tot en met 2021 voeren we pilots uit die, wanneer effectief gebleken in onze gemeente, worden doorgevoerd.

Economie, recreatie en toerisme

We gaan verder met de uitvoering van de Economische Agenda 'Verbinden en Delen 2015-2020'. We willen het vestigingsklimaat voor ondernemers versterken. Economische ontwikkelingen bevorderen we onder andere door in bestemmingsplannen ruimte te bieden en door het aannemen van een positieve houding.

Citymarketing/promotie

In 2016 en 2017 hebben we invulling gegeven aan het eerste actiepunten van de Economische Agenda, te weten citymarketing. In 2018 gaan we het hiervoor ontwikkelde concept van de Gôolse Geheimen verder uitwerken. Er is behoefte aan meer promotiematerialen, waarvoor extra financieel budget nodig is.

Evenementen

Evenementen dragen bij aan de lokale economische spin-off en profilering van de gemeente. Ondernemers en evenementenorganisaties stimuleren en enthousiasmeren we met ambtelijke ondersteuning. Voor de stimulering kan een gemeentelijke financiële bijdrage wenselijk zijn (altijd via cofinanciering). Voorwaarde is

dat een evenement of activiteit past binnen het concept Gôolse Geheimen. Hiervoor is een extra budget nodig, dat we kunnen combineren met budget voor promotie.

Wandel en fietsroutestructuren

Voor de gehele regio Hart van Brabant is in het verleden een knooppuntenstructuur voor wandel- en fietsroutes aangelegd. In 2016 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de knelpunten in het wandel- en in het fietsnetwerk. Deze knelpunten dienen we, afhankelijk van de noodzaak, in 2017 en 2018 aan te pakken. In 2017 worden de routepanelen van de fietsroutes vervangen. Naar verwachting komt in 2018 ook groot onderhoud voor de informatiepanelen van het wandelknooppuntensysteem. We verwachten hiervoor extra budget nodig te hebben.

Oostplas

De recreatieve mogelijkheden rond de Oostplas blijven vooralsnog ongewijzigd. Op grond van de uitkomsten van het zwemwateronderzoek besluiten we welke recreatiemogelijkheden we op deze locatie zien.

Ontwikkelingen VTH

De werkvelden Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) staan de komende jaren drie ontwikkelingen te wachten die van grote invloed zijn op de gemeentelijke taken en processen. Die ontwikkelingen hebben ieder op zich invloed op het gemeentelijk VTH-takenpakket. Maar er is ook sprake van onderlinge invloed tussen die ontwikkelingen. Omdat op het moment van schrijven van deze voorjaarsnota 2018 nog onvoldoende inzicht bestaat in de consequenties hiervan en/of het moment waarop die consequenties zich voordoen, volstaan we voor nu met het melden van deze ontwikkelingen.

Invoering kwaliteitscriteria VTH-taken

Gemeenten moeten op het werkterrein van de VTH-taken voldoen aan (deels stringente) criteria. Die criteria zien toe op het hebben van voldoende en voldoende geborgde deskundigheid en op voldoende kritieke massa om de VTH-taken te kunnen uitvoeren.

Op het moment van schrijven van dit stuk komt de inventarisatiefase tot een afronding, wat zal uitmonden in een plan van aanpak. Daarom is nu nog weinig te zeggen over de richting van de te maken keuzen en de daaruit voortvloeiende kosten en opbrengsten.

Invoering van private toetsing van bouwplannen

Momenteel is er bij de Staten-Generaal het wetsvoorstel Kwaliteitsborging voor bouwen aanhangig. Met dat voorstel verdwijnt voor bepaalde aanvragen de beoordeling vooraf door gemeenten van bouwplannen. Er is dan vooraf geen vergunning nodig. In plaats daarvan moeten bouwers tijdens de bouw gebruikmaken van een 'instrument voor kwaliteitsborging', zoals een erkenningsregeling of een beoordelingsrichtlijn.

Invoering hiervan kan gevolgen hebben voor de gemeentelijke vergunningverlening. Of dat zo is en in welke mate moet nog worden gezien.

VTH-taken en de Omgevingswet

Als er meer zicht komt op de keuzes die onze gemeente maakt, zal het zicht op de gevolgen voor de gemeentelijke VTH-taken ook beter worden. Wij zullen samen met de gemeenten Oisterwijk en Hilvarenbeek onderzoeken wat wij nodig hebben om ons daarop voor te bereiden.

Bewonersparticipatie in de openbare ruimte

Bij projecten in de openbare ruimte blijven we het contact met bewoners opzoeken. We doen dat op steeds effectievere manieren. Dat is nodig om de doorlooptijd en de voorbereidingskosten van projecten beheersbaar te kunnen houden. We hebben in de afgelopen jaren de ervaring opgedaan dat elk traject vraagt om een andere aanpak. We hebben in 2016 en 2017 al enkele keren gewerkt met nieuwe media, zoals de mogelijkheid om enquêtes elektronisch uit te zetten. De reacties daarop zijn vooral positief. Ook

blijven we openstaan we voor initiatieven vanuit de samenleving, waarbij we als overheid kunnen participeren.

NIMBY project Goirle

In 2014 is op initiatief van de provincie Noord Brabant gestart met een NIMBY project in Goirle: het toekomst bestendig maken van de puinbreekinstallatie van de firma Paulissen. Ook het verplaatsen van manege 'De Heideruiter' en de gemeentelijke opslag aan De Fokmast zijn bij het project betrokken. Wanneer alle partijen akkoord zijn en de bedrijven bereid zijn de noodzakelijke investeringen te doen kunnen we in 2018 starten met de werkzaamheden om te komen tot een concept bestemmingsplan met MER procedure en aanvragen in het kader van de wet PAS, evenals alle overige noodzakelijke onderzoeken.

Binnen het NIMBY-programma kan de gemeentelijke opslag niet op de plek blijven liggen waar deze nu ligt. Voor de herinrichting van een ander terrein is op termijn een investering nodig.

Bakertand

Mochten zowel de gemeenteraad van Goirle als die van Tilburg besluiten in te stemmen met de grenscorrectie Bakertand, dan krijgt onze gemeente vanaf 2018 een uitbreiding van haar grondgebied. In 2018 of 2019 leggen we de raad dan naar alle waarschijnlijkheid een bestemmingsplan voor, waarmee de bouw van een nieuwe woonwijk wordt mogelijk gemaakt.

2.4 Programma 4 - Sociaal domein

De transformatie in het sociaal domein is in volle gang. Wij hebben een goede start gemaakt door meteen resultaatgerichte ondersteuning aan te bieden. Begin 2017 heeft de raad het beleidsplan Back to Basics 2.0 vastgesteld. Voor 2018 maar ook voor de jaren daarna voorzien wij drie thema's waar nog volop op geïnvesteerd moet worden. Enerzijds is dat de verdiepingsslag van ons huidige beleid, anderzijds komen er nog nieuwe taken op ons af op het gebied van Beschermd Wonen, Opvang en Specialistische Vrouwenhulpverlening. Tot slot vormen statushouders een groep die bijzondere aandacht vraagt, zowel ten aanzien van huisvesting als ten aanzien van begeleiding naar werk.

Verdiepingsslag Wmo en Jeugd

We willen voor de uitvoering van het beleidsplan Back to Basics 2.0, voor de looptijd van dit plan (4 jaar) de huidige succesvolle burgerinitiatieven zoals bijvoorbeeld 't Braoipanneke en de Verhalenkamer, die voorliggend zijn aan de maatwerkvoorzieningen, ondersteuning blijven bieden. Daarnaast hebben we meer ruimte nodig om nieuwe initiatieven te stimuleren door inzet van incidentele subsidie. Verder is het van belang dat we goede algemene voorzieningen op lokaal niveau beschikbaar hebben omdat deze de druk op maatwerkvoorzieningen doen afnemen. Deze kantelingsgedachte (afschaling en beweging naar voren) staat centraal in ons beleid. Na de invoering van de transitie is de druk op het voorliggend veld erg toegenomen en deze ontwikkeling gaat zich de komende jaren voortzetten. Hiervoor hebben we extra financiële middelen nodig. Ook zijn extra middelen nodig voor het structureel maken van tijdelijke inzet in de toegang. Tot slot verwachten wij, op basis van onze ervaringen van de afgelopen twee jaren dat er zich in de loop van dit jaar ontwikkelingen voordoen waar geld voor nodig is maar waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden. Dit heeft te maken met het feit dat de nieuwe taken zich nog moeten zetten. Wij stellen voor om hiervoor incidenteel budget te reserveren en hiervoor in 2018 dekking te zoeken in de reserve Sociaal Domein. Daarmee wijken wij iets af ten opzichte van de opdracht die de raad in haar amendement heeft meegegeven maar wij denken dat wij op deze wijze tot een zeer verantwoorde besteding van de reserve komen.

In 2019 zullen wij dan voor het bedrag van € 250.000,00 dekking zoeken in de dan te verwachten overschotten in het sociaal domein. Wij zullen ook in 2019 onderzoeken of wij al effecten kunnen zien van de intensivering zodat wij kunnen beoordelen of wij voor de jaren daarna de € 250.000,00 op dezelfde wijze kunnen financieren. Wij sluiten echter niet uit dat de evaluatie niet tijdig voor het opstellen van de begroting

2020 afgerond zal zijn en/of dat de effecten nog onvoldoende zullen blijken te zijn. In dat laatste geval zullen wij tot en met 2021 op dezelfde wijze doorgaan.

Nieuwe taken Wmo

De gemeente Tilburg heeft op dit moment als centrumgemeente een uitvoeringsplicht voor de regio op het gebied van Beschermd Wonen, Opvang en Specialistische Vrouwenhulpverlening. De komende jaren krijgen alle gemeenten hierin (gefaseerd) een eigen verantwoordelijkheid. Feitelijk is dit de vierde transitie. Op dit moment wordt gewerkt aan een regionaal meerjarig uitvoeringsplan. Dit plan geeft meer duidelijkheid over welke taken, op welk moment overgeheveld worden aan de gemeenten en welke consequenties dit zal hebben. De grootste uitdaging, en daarmee ook de meest complexe opgave, is het zorgen voor voldoende capaciteit van beschermde woonvormen, zorg en ondersteuning bij zelfstandig wonen voor inwoners met psychiatrische problematiek. We werken hierin samen met de andere gemeenten in de regio Hart van Brabant omdat dit meer draagkracht en borging biedt van inhoudelijke en financiële risico's. Naar verwachting brengt deze transitie in de voorbereiding extra kosten met zich mee.

Participatie en integratie

De werkloosheid daalt, meer mensen vinden een baan. Toch zijn er nog grote groepen die dat perspectief niet hebben. Het is belangrijk dat deze inwoners ook mee kunnen doen. Een groot gedeelte van het uitkeringsbestand bestaat uit statushouders die zich de afgelopen jaren in Goirle gevestigd hebben. Wij willen deze mensen, maar ook de overige uitkeringsgerechtigden die langdurig op bijstand zijn aangewezen, het perspectief bieden dat zij volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving, ook als een betaalde baan eventueel niet mogelijk is. Te beginnen in 2017, met een uitloop in 2018, willen wij samen met de Werkgroep Opvang Statushouders goed zicht krijgen op deze groep en per persoon een actieplan gericht op integratie opstellen.

Zoals bekend is instroom in de Wet Sociale Werkvoorziening vanaf 1 januari 2015 niet meer mogelijk. Met de Wet Banenafpraak is er een nieuwe regeling gekomen. De banenafpraak houdt in dat er tot 2025 125.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking worden gerealiseerd; in totaal 100.000 banen in de marktsector en 25.000 bij de overheid. Alle werkgevers, groot en klein, kunnen voor deze extra banen zorgen. Lokaal maar ook met andere gemeenten in onze regio wordt er uitvoering gegeven aan de baanafspraken. Met werkgevers willen we afspraken maken om kandidaten een kans te bieden. Binnen onze organisatie willen we ook voldoen aan de plaatsingsaantallen, mede gelet op de voorbeeldfunctie die we als werkgever hebben.

Voor de SW-organisatie ligt er een uitdaging om de bestaande infrastructuur zo goed mogelijk in te zetten voor het realiseren van de baanafspraken en ook te voldoen aan de kwantitatieve en kwalitatieve eisen van contracten voor onder andere het beheer van openbare ruimten. De gemeente Goirle laat het beheer van de openbare ruimte ook grotendeels uitvoeren door de SW-organisatie en daar zien we de trend dat het steeds moeilijker wordt voor de SW-organisatie, om aan de door de raad vastgestelde beeldkwaliteit te kunnen voldoen. Door geregeld overleg zien we toe op het nakomen van de afspraken.

In regionaal verband wordt er ook uitvoering gegeven aan de Jeugdwerkloosheidsvrije zone. Doel is om te zorgen dat alle jongeren een opleiding volgen of een baan hebben.

We gaan de dienstverlening van de kredietbank beter onder de aandacht brengen en gaan ook zorgen voor nazorg, als dat nodig is. Wij gaan de integrale aanpak en samenwerking rondom schuldhulpverlening en schulddienstverlening, waaronder preventie en nazorg, verder optimaliseren. Alle inzet op het gebied van financiële problematiek ter voorkoming van escalatie tot problematische schulden, ondersteuning om het risicovolle gedrag te veranderen evenals nazorg, valt onder de noemer schulddienstverlening. Het technische saneren van de schulden, wordt schuldhulpverlening genoemd.

Preventieve maatregelen volksgezondheid

Uit de verschillende monitoren van de GGD blijkt steeds weer dat de gemeente Goirle significant hoger scoort op overgewicht en obesitas, zowel bij de volwassenen als jeugd- en jongeren. We zetten in op preventieve maatregelen om overgewicht te voorkomen en kijken daarbij ook naar innovatieve projecten zoals de Gecombineerde Leefstijl Interventie. Dit is een project via de GGD waarbij een begeleider in het gezin, waar een kind met overgewicht is, het hele gezin gaat begeleiden. Het probleem blijkt namelijk niet alleen bij het kind te liggen, maar juist vaak in het gezin. Deze begeleider komt bij het gezin thuis en benadert het probleem vanuit een integrale visie op bewegen, leefpatroon, voeding.

Daarnaast zijn we in 2016 gestart met de Persoonlijke Gezondheidscheck (PGC), waarbij inwoners via internet en de huisarts deel konden nemen aan het zelf testen van hun gezondheid. De pilot is gehouden onder inwoners, die horen bij de huisartsenpraktijk Oranjeplein. Aangezien het een succesvol project is geweest, is uitrol over de hele gemeente gewenst.

2.5 Algemene dekkingsmiddelen

Onroerende Zaak Belasting 2018

In de Programmabegroting 2017 hebben wij opgenomen dat we de OZB in 2018 met 2% verhogen (bovenop de inflatiecorrectie) om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Vanaf 2018 is hierdoor rekening gehouden met een hogere opbrengst van € 87.000,00.

Gelet op de positieve ontwikkeling van de algemene uitkering en de uitkomsten van de meerjarenbegroting komt deze OZB-verhoging van 2% vanaf 2018 in een ander daglicht te staan. Op dit moment handhaven we het voorstel om de ozb vanaf 2018 met 2% te verhogen.

Echter bij de vaststelling van de begroting 2018 zullen we definitief bezien of deze OZB verhoging gehandhaafd blijft.

3 Financiën

Wij bieden u een Voorjaarsnota aan waarbij de uitkomst van het meerjarenperspectief in de laatste twee jaren sluit met overschotten van respectievelijk € 37.000,00 en € 28.000,00.

In het kort wordt hieronder uitgelegd hoe we van nadelige saldi in de primaire meerjarenbegroting op basis van de septembercirculaire zijn omgeslagen naar een financieel meerjarenperspectief met grote overschotten.

De begroting 2017 en de meerjarenbegroting 2018-2020 sloten in eerste aanleg met de volgende saldi:

2017: € 112.955,00 N

2018: € 66.850,00 N

2019: € 56.833,00 N

2020: € 3.910,00 V

De begroting 2017 sloot met een tekort van € 112.955,00.

Dit tekort werd voornamelijk veroorzaakt door de gevolgen van de rentenotities van de commissie BBV, dit als uitvloeisel van de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Dit had voor ons een dermate impact dat we in tegenstelling tot voorgaande jaren ervoor hebben gekozen om een sluitende meerjarenbegroting te presenteren waarbij de laatste jaarschijf, in dit geval 2020, structureel en reëel in evenwicht was.

Om 2020 sluitend te maken was een verhoging van de OZB in 2018 nodig van 2% bovenop de inflatiecorrectie zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2017 en daarom sluit 2020 positief met € 3.910,00.

De ramingen waren gebaseerd op de meicirculaire 2016. Vervolgens verscheen de septembercirculaire met forse structurele meer inkomsten.

In de 1^e wijziging van de begroting 2017 zijn de financiële consequenties van de september circulaire van het rijk verwerkt. Per saldo leverde de algemene uitkering voor 2017 een voordeel op van € 246.000,00, een voordeel van € 503.000,00 in 2018, een voordeel van € 643.000,00 in 2019 en bijna € 700.000,00 in 2020.

Als gevolg van de septembercirculaire is het meerjarenbeeld substantieel positief bijgesteld. De meerjarenbegroting sloot, na verwerking van de septembercirculaire, met de volgende positieve saldi:

2017: € 132.935,00

2018: € 436.585,00

2019: € 585.807,00

2020: € 703.100,00

Op basis van tot nu toe genomen raadsbesluiten in 2016 en 2017 daalt het positief saldo in 2021 naar € 595.000,00.

Dekking rentevergoeding de Boschkens

Gelet op de positieve ontwikkelingen in de grondexploitatie dient de algemene dienst vanaf 2017 een rentevergoeding te betalen vanwege de boekwaarde van de Boschkens. Omdat dit een last is in de algemene dienst en gelet op de financiële problematiek is er voor gekozen om de rentebetaling voor de Boschkens te dekken uit de algemene reserve grondexploitatie.

Met deze dekking stemt de Provincie niet in en daarom zijn we in 2017 een onderzoek gestart hoe we deze rentelasten terug kunnen brengen. Wij gaan ervan uit dat we daar grotendeels in slagen. Een voorstel zal u hierover in 2017 nog bereiken. Daarvoor gaan we de cijfers voor de grondexploitatie actualiseren.

Financiële gevolgen strategische ontwikkelingen en beleidsintensivering

In bijlage 1 wordt het nieuwe meerjarenperspectief geduid waarbij 2021 sluit met een klein overschot van € 28.000,00. Kortom er wordt voor de begroting 2018 e.v. jaren rekening gehouden met extra structurele lasten van afgerond € 567.000,00.

De grootste posten hebben betrekking op de uitbreiding van de formatie die drukt op de algemene middelen van € 280.000,00, het structureel maken van het project aandacht voor basiskracht ad € 75.000,00, onkruidbestrijding sportterreinen ad € 25.000,00 en de begeleiding werkgroep opvang statushouders ad € 50.000,00

Daarnaast zijn er beleidsintensivering meegenomen in zowel de budgetten als ook de kapitaallasten van diverse investeringen. Voor de nadere onderbouwing van deze bedragen wordt verwezen naar bijlage 1 van deze Voorjaarsnota.

Op basis van de doorrekening komen we uit op een klein overschot in 2020 van € 37.000,00 en in 2021 van € 28.000,00

Wij gaan ervanuit dat wij u een sluitende meerjarenbegroting 2018-2021 kunnen aanbieden. Dit is mede ingegeven door een te verwachten hogere algemene uitkering omdat 's-rijks financiën grotendeels op orde zijn en de gemeenten samen de trap mee op zullen gaan.

Bijlage 1: Meerjarenperspectief

Toelichting beleidsintensivering

Hierna volgt een opsomming van de beleidsintensiveringen die gekoppeld zijn aan strategische uitgangspunten en overige beleidsintensiveringen. De cijfers achter de onderwerpen verwijzen naar de tabel met het financieel overzicht van de beleidsintensiveringen.

Programma 1

A) Beleidsintensiveringen gekoppeld aan strategische uitgangspunten:

Intergemeentelijke en regionale samenwerking (14)

Momenteel onderzoeken we welke stappen moeten worden gezet om te komen tot een gezamenlijk ICT-platform met Hilvarenbeek en Oisterwijk, een zeer belangrijke randvoorwaarde om de intergemeentelijke samenwerking verder te intensiveren. Dit onderzoek moet inzicht geven in de kosten en baten. Omdat het onderzoek nog niet is afgerond nemen we nu een PM-post op, maar zullen we met de begroting 2018 deze post verder concretiseren.

Kosten: PM

Dienstverlening (15)

Ten behoeve van de begroting 2018 geven we een doorkijk naar de verwachte ontwikkelingen in het zaakgericht werken voor 2018. In 2017 is gestart met de doorontwikkeling van zaakgericht werken, waarbij ingezet wordt op verschillende onderdelen. Onderstaande onderdelen lopen door in 2018;

1. Doorontwikkeling van het zaakstelsel zal ook in 2018 verder doorlopen per afdeling. Inzet van de projectleider zaakgericht werken is ook voor de doorontwikkeling van belang. Hiervoor dienen de middelen ook in 2018 vrij te worden gemaakt.
Kosten: uren projectleiding voor 4 uur per week: € 10.000,00 voor BDO
2. Finetunen van zaaktypes en sjablonen, extra begeleiding en opfriscursussen blijven doorlopen. Ontwikkeling per afdeling zal in 2018 ook nodig zijn. We schatten in dat dit vanuit de interne organisatie kan worden opgepakt, omdat functioneel beheer en ondersteuning dan intussen voldoende draaien. Gaandeweg 2017 zal blijken of toch nog externe inhuur gedeeltelijk nodig zal zijn. We nemen deze post nu als PM op, maar concretiseren het bedrag voor de begroting 2018.
Kosten: PM
3. Het project inrichting Sociale Zaken met cliëntgebonden dossiers is breder geworden dan aanvankelijk voorzien, omdat een koppeling is gemaakt met een ander project: de aanschaf van een module voor 't Loket. Op dit moment brengen we processen van Sociale Zaken in kaart en stellen we een programma van eisen op voor een oplossing in de breedte. Het inrichten van alle SoZa-processen en de implementatie van de nieuwe werkwijze, het opleiden van de medewerkers, en de nazorg hierop, kost tijd. Aangezien het Plan van Aanpak hiervoor ergens in april gereed zal zijn volstaan we nu met het noemen van deze post als PM, maar concretiseren het bedrag voor de begroting 2018.
Kosten: PM
4. Nu de hal wordt verbouwd en er ingezet wordt op een meer optimale verdeling van receptie en telefonie, is een logische vervolgstap om ook de KCC-functionaliteit van het zaakstelsel te gaan gebruiken. Zo kunnen inwoners nog beter geholpen worden aan de receptie en aan de telefoon. Voor het inrichten, implementeren, opleiden en trainen van de KCC-functionaliteit zal extern een projectleider worden ingehuurd.
Kosten: inhuur projectleider 1 dag per week voor een half jaar: € 19.500,00 voor MDV

5. Dit jaar stellen we een businesscase vast en maken we een plan hoe de processen van vergunningen in het zaakstelsel kunnen worden geïntegreerd of aangesloten. De inrichting/aansluiting van de vergunningsprocessen in het zaakstelsel vergt zowel interne capaciteit van de afdeling, als externe capaciteit. Hierbij denken we aan externe technische kennis voor functioneel beheer in het VTH domein, en externe projectleiding. De aanpak hiervoor wordt in de eerste helft van 2017 opgesteld. Daarom volstaan we nu met het noemen van deze post als PM, maar concretiseren het bedrag voor de begroting 2018.

Kosten: PM

Krachtige ambtelijke organisatie (16,17)

Werkdruk en formatie

Binnen verschillende organisatieonderdelen is het noodzakelijk om de formatie uit te breiden om alle taken uit te kunnen (blijven) voeren en de ambities waar te kunnen maken. Tevens wordt permanent ingehuurd, terwijl vaste formatie lagere lasten met zich meebrengt. Hieronder wordt op hoofdlijnen weergegeven waar dit speelt.

Projectleider uitvoering grondstoffenbeleidsplan(0,55 fte)

Om te komen tot de door de raad vastgestelde doelen van het grondstoffenbeleidsplan, is de inzet van een gespecialiseerde projectleider noodzakelijk gebleken. Tot en met 2021 is er behoefte aan formatie voor het uitvoeren van pilots, die wordt gedekt uit de afvalstoffenheffing.

Beleid (0,5 fte)

Binnen de organisatie wordt de lijn gehanteerd dat iedere afdeling in staat moet zijn om voor de eigen werkgebieden tactisch en operationeel beleid te kunnen maken. Op dit moment ontbreekt deze capaciteit op de afdeling R&B, met als gevolg dat we op de middellange termijn inleveren aan zicht op beleidsmatige en tactisch-operationele ontwikkelingen in de samenleving en de daarmee samenhangende voorstellen. Deze 0,5 fte zou moeten worden bekostigd uit de exploitatie.

Permanente inhuur toezicht kabels en leidingen(K&L)(1 fte)

Ten behoeve van het toezicht van werkzaamheden in het kader van K&L, huren we nu ruim 2 jaar permanent toezicht in. Voor dit werk is specifieke kennis nodig van techniek en wetgeving. Het ziet er niet naar uit, dat de komende jaren minder toezicht nodig is op K&L. Daarom wordt voorgesteld om de toezichthouder in eigen dienst aan te nemen. Een deel van de kosten wordt terugverdiend door de leges, een ander deel via grondexploitatieprojecten en infraplan projecten.

Permanente inhuur assistent projectleider (0,67 fte)

De parttime assistent projectleider voor civiele werken wordt nu al een aantal jaren ingehuurd voor 24 uur. Gezien de projecten die op de rol staan de komende jaren, wordt niet verwacht dat de behoefte aan projectleiding en hun ondersteuning afneemt. Daarom wordt voorgesteld om een vacature open te stellen, die voornamelijk wordt bekostigd uit projecten vanuit het Infraplan en de grondexploitatie.

Bouwtoezicht (1 fte)

In 2017 is 2 fte bouwtoezicht extra ingehuurd om het werkaanbod aan te kunnen. In 2017 werken we aan nieuw toezichts- en handhavingsbeleid voor het omgevingsrecht. Onderdeel daarvan is de invoering van een landelijk ontwikkelde toezichtssystematiek. Op basis daarvan kan de definitief benodigde formatie worden bepaald. Hoewel de uitwerking hiervan nog moet plaatsvinden is nu al duidelijk dat de huidige formatie van 1 fte bouwtoezicht ontoereikend is en met tenminste 1 fte zal moeten worden uitgebreid.

Applicatiebeheer (ntb)

Het applicatiebeheer van de applicatie SquitXO is niet structureel belegd. Dat heeft er toe geleid dat de software niet actueel is, het functionele beheer beperkt wordt uitgevoerd en er minder functionaliteit wordt geboden, dan mogelijk is. Om het applicatiebeheer goed op te kunnen pakken en de afdeling VVH beter te ondersteunen is het zaak dat het applicatiebeheer wordt ingevuld en dat hier tijdelijk formatieve ruimte voor wordt geboden, dan wel op kan worden ingehuurd. Precieze omvang zal later worden gekwantificeerd.

Beleid (ntb)

Binnen de organisatie wordt de lijn gehanteerd dat iedere afdeling in staat moet zijn om voor de eigen werkgebieden tactisch en operationeel beleid te kunnen maken. Bij de afdeling VVH is de beschikbare 0,5 fte onvoldoende om het voorkomende werk te kunnen verzetten. Daardoor blijft werk liggen en wordt gewerkt met verouderd beleid, wat niet wenselijk is. Zeker ook gelet op de aanstaande ontwikkelingen in het werkdomein is er meer behoefte aan beleidsvorming binnen VVH. Precieze omvang zal later worden gekwantificeerd

Administratieve ondersteuning (ntb)

Binnen de afdeling VVH vindt een groot aantal administratieve processen plaats. Met een toename van het werk is ook de administratieve last gegroeid. Door extra administratieve capaciteit beschikbaar te stellen, kunnen de vak-medewerkers worden ontlast en productiever zijn in hun eigen vakgebied. Door de voorgestelde uitbreiding bij bouwtoezicht, zal de administratieve last nog eens extra toenemen. Precieze omvang zal later worden gekwantificeerd.

Invoering kwaliteitscriteria GHOL (ntb)

In 2017 zal een plan van aanpak worden gepresenteerd, waarin is aangegeven welke samenwerkingsoptie voor de gemeenten Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk en Loon op Zand het meest geschikt is en wat dat van de gemeenten vraagt. In elk geval wordt er vanaf 2018 rekening mee gehouden dat deze samenwerking zal leiden tot extra (opstart)kosten. Te denken valt onder andere aan frictiekosten, extra opleidingskosten en het (gezamenlijk) op niveau brengen van bijvoorbeeld de benodigde formatie.

Applicatiebeheer Suite voor het sociaal domein (0,5 fte, ten laste van sociaal domein)

De nieuwe Wmo, Jeugdwet en Participatiewet hebben als gevolg dat er nieuwe regelingen zijn toegevoegd aan de applicatie die Sociale Zaken gebruikt. Die regelingen moeten worden ingericht en onderhouden worden (werkprocessen, documenten, etc.). Er zijn meer gebruikers gekomen. Het berichtenverkeer met externe afnemers is verveelvoudigd onder andere door invoering van het Gegevensknooppunt. De huidige 1 fte applicatiebeheer is te weinig. Sinds begin 2016 is er structureel inhuur.

Klantmanager jeugd (1 fte, ten laste van sociaal domein)

We huren sinds medio 2015 structureel iemand in voor aanvragen Jeugdwet. Het aantal aanvragen zal niet minder worden. Voor de opbouw van expertise en continuïteit willen we een vacature gaan openstellen.

Administratieve kracht (0,4 fte, ten laste van sociaal domein)

Met de toename van de regelingen en het aantal aanvragen zijn de administratieve processen en taken ook toegenomen. We hebben de afgelopen jaren incidenteel ingehuurd. Structurele uitbreiding is noodzakelijk voor opbouw van expertise en continuïteit.

Beleidsmedewerker strategisch arbeidsmarktbeleid (0,4 fte)

In toenemende mate wordt er binnen de regio Hart van Brabant gevraagd om per gemeente expertise te leveren voor regionaal arbeidsmarktbeleid. Denk daarbij aan Regionaal werkwerkbedrijf, Jeugdwerkloosheidsvrijzone, regionale aanpak begeleiding statushouders etc. Ook de vertaling van de regionale projecten naar de lokale schaal is een punt wat verbeterd kan en moet worden. Deze formatie komt ten laste van de exploitatie.

Communicatieadviseur (1 fte)

Het takenpakket van de werkeenheden communicatie is de afgelopen periode autonoom uitgebreid en meerdere veranderingen zijn op ons afgekomen. Hierbij valt te denken aan: de nieuwe toptakensite, corporate communicatie, beleid op het gebied van social media. Een en ander zal in 2018 verder worden doorontwikkeld. Ook het aantal gemeentelijke projecten waarbij communicatie betrokken moet zijn, is meer dan aanzienlijk. De optelsom van deze zaken, de inmiddels veel gepleegde inhuur en de reeds geconstateerde werkdruk maken het nodig om de formatie uit te breiden.

Secretariaat voor de commissie voor bezwaarschriften (0,5 fte)

Het aantal ingediende bezwaarschriften is de laatste jaren aanmerkelijk gegroeid. Dat leidt tot meer hoorzittingen, procedures en juridisch administratieve werkzaamheden die met de huidige bezetting niet meer afdoende kunnen worden opgepakt.

Medewerker AO/IC (0,89 fte)

Door veranderende wet- en regelgeving op het gebied van interne controle en de wijze waarop de accountant hier naar kijkt en eisen aan stelt, nemen de werkzaamheden dusdanig toe dat deze niet binnen de huidige formatie inpasbaar zijn. Om met name de verbijzonderde interne controle goed vorm te kunnen geven is extra capaciteit nodig.

WNRA (Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren)

Om de transitie naar de nieuwe rechtspositie van ambtenaren goed te laten verlopen is het nodig dat we juridisch advies kunnen inwinnen om tot op organisatie- maar ook op individueel niveau de overgang zo goed mogelijk vorm te geven. De post voor juridische advisering op het gebied van rechtspositie dient hiertoe eenmalig te worden verhoogd.

Kosten: € 15.000,00

Gemeenteraadsverkiezingen 2018 (18)

Verkiezingen

Het doel is om de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen te verhogen. Daarvoor moet informatie verstrekt worden om de bekendheid van de verkiezingen te verhogen, om mensen te betrekken bij de lokale politiek én om duidelijk te maken wat de standpunten van de politieke partijen zijn.

Kosten: € 5.000,00

Digitale stemhulp

Deelname aan een stemwijzer (digitale stemhulp) is bewezen effectief bij het verhogen van de opkomst en informeren van kiezers over de standpunten van politieke partijen.

Kosten: € 10.000,00

Inwerktraject gemeenteraad

Na de raadsverkiezingen 2018 moet een nieuwe raad worden ingewerkt. Bij de introductie moet onder andere aandacht worden gegeven aan kennismaking met elkaar, werkwijze gemeenteraad (vergadervaardigheden, debatteren), kennismaking met gemeente en verschillende dossiers, kennis over werking gemeente en gemeentefinanciën, integriteit. Voor een aantal onderdelen is externe

gespreksleiding / training noodzakelijk. Verder zijn er extra organisatie- en vergaderkosten.
Kosten: € 10.000,00

Website gemeenteraad

De website van de gemeenteraad wordt doorontwikkeld naar een meer interactief platform (beter informeren, ruimte voor interactie social media).

Kosten: € 5.500,00 eenmalig

B) Overige beleidsintensiveringen

Papierloos / plaats-onafhankelijk werken (19,20)

Ambtelijke organisatie en college

Een onderdeel van het Nieuwe Werken is dat er behoefte is naar plaats-onafhankelijk werken. Ook de invoering van het zaakgericht werken draagt hierin bij. Zaakgericht werken maakt het mogelijk een proces van voor tot achter geheel digitaal af te handelen. Digitaal werken, digitaal vergaderen, een dossier 'onder de arm' ergens mee naartoe nemen, het zijn allemaal factoren die aanleiding geven tot de wens om meer dan nu plaats onafhankelijk te kunnen werken. Het huidige aanbod van ICT-middelen dient hiertoe te worden uitgebreid met een keuzemogelijkheid voor een laptop of tablet. Dit leidt tot een verhoging van de kosten per werkplek en hiertoe dient het ICT budget te worden opgehoogd.

Kosten: € 15.000,00 structureel

Gemeenteraad

In de agendacommissie is afgesproken om in juni 2017 een aanpak neer te leggen om met de gemeenteraad papierloos te gaan werken. Indien hiervoor wordt gekozen dient duidelijk te worden welke kosten hier aan verbonden zijn. Kosten zijn mede afhankelijk van de keuzes die uiteindelijk gemaakt worden. Voor nu ramen we een voorlopig bedrag.

Kosten: € 5.000,00 (licenties etc), € 2.000,00 overig eenmalig/implementatie.

Gôolse democratie (21)

In 2017 gaan wij op onderzoek uit naar de manier waarop wij de verbinding tussen gemeenteraad en samenleving kunnen verbeteren. Wij willen 'verschillige' mensen in de gemeenschap. Daar moet dan ook een 'verschillige' raad tegenover staan. Een gemeenteraad die er klaar voor is om de signalen uit de bevolking te ontvangen en hiermee aan de slag te gaan. Dit gaat ongetwijfeld betekenen dat er in de werkwijze van de gemeenteraad het nodige gaat veranderen. Het zal gevolgen hebben voor zowel de structuur als de cultuur van het werk van de gemeenteraad. Wij weten op dit moment nog niet precies wat concreet de veranderingen gaan zijn.

Kosten: PM

Programma 2

In dit programma zijn geen beleidsintensiveringen.

Programma 3

A) Beleidsintensiveringen gekoppeld aan strategische uitgangspunten:

Citymarketing/promotie (22)

Om vanuit citymarketing het concept Gôolse Geheimen verder uit te kunnen werken en te kunnen promoten, vragen we een aanvullend budget van € 10.000,00. Dit zal met name worden aangewend voor de verdere digitale uitrol van dit concept, alsmede voor het stimuleren van activiteiten/producten in de lijn van Gôolse Geheimen.

Bels Lijntje, wandel en fietsroutestructuren (23)

Ter versterking van het toeristisch product Bels Lijntje (koppeling Bels Lijntje met overige toeristische voorzieningen, verwijzingen en bebording) alsmede het opknappen van de routestructuren (vervangen bebording wandel, aanleg en onderhoud) is eenmalig extra budget noodzakelijk. De verwachting is dat de kosten voor beide zaken gezamenlijk € 15.000,00 bedragen.

B) Overige beleidsintensiveringen

Wegenbeleidsplan (24)

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met financiële middelen voor de uitvoering van het Wegenbeleidsplan 2014-2023. Wat niet binnen de reikwijdte van het wegenbeleidsplan zit en waarvoor geen krediet voor is gereserveerd, zijn verbeteringen aan de weg, zoals stille klinkers en andere aanpassingen aan de weg (bijvoorbeeld vanuit het oogpunt verkeersveiligheid). Het uitvoeringskrediet van het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoerplan voorziet wel in enkele aanpassingen, maar dekt in geen geval de aanpassingen die op dit moment door de samenleving worden gevraagd. Concreet voorbeeld is de Baronielaan en de daarop aansluitende Acacialaan. Wel middelen voor de reconstructie van de weg, onvoldoende middelen voor geluidsarme klinkers en een wegversmalling ten behoeve van duurzaam veilig. Hiervoor is een aanvullend krediet nodig van € 200.000,00.

In 2018 evalueren we het Integraal Beheer en Onderhoudsplan (IBOR) en het Beleidsplan Wegen en leggen we de raad een voorstel voor het vervolg voor.

Beheer onverharde wegen (25)

Voor het onderhoud van halfverharde en onverharde wegen komen we structureel middelen tekort. Om op een aanvaardbaar niveau van onderhoud te komen is een extra bedrag van € 20.000,00 structureel nodig. Door een deel van de aanvulling van € 35.000,00 op groot onderhoud elementverharding om te buigen naar het onderhoud onverharde wegen, kunnen we dit kostenneutraal oplossen.

GVVP Uitvoeringsplan (26)

Vanuit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan worden voor een bedrag van € 75.000,00 de volgende projecten uitgevoerd:

1. Aanpassingen op de aansluitingen Dorpsstraat – Tilburgseweg – Van Haestrechtstraat
2. Kleine aanpassingen rotonde Rillaersebaan – Abcovenseweg – Hoge wal.

Openbare verlichting (27)

In het beleidsplan Openbare verlichting 2011-2016 is uitgegaan van lasten van investeringen voor achterstallige vervanging van de openbare verlichting. Voor 2018 is een uitvoeringskrediet nodig van € 123.000,00. Deze investering brengt structureel lasten voor 2018 en verder met zich mee (1e jaar: € 7.995,00).

Oversteek Rillaersebaan (28)

In 2017 voeren we een onderzoek uit naar de oversteekbaarheid van de Rillaersebaan. Hieruit volgen maatregelen die vragen om een goede voorbereiding. Daarvoor hebben we een voorbereidingskrediet nodig, waarvan de hoogte afhankelijk is van de uitkomst van het onderzoek. Bij de begrotingsbehandeling is bekend welk krediet benodigd zal zijn en vragen we de raad een voorbereidingskrediet ter beschikking te stellen.

Aanbrengen fietssuggestiestroken Riel-Gilze (29)

Om de fietsverbinding van Riel naar Gilze te verbeteren wil het college fietssuggestiestroken aanbrengen in samenwerking met de gemeente Gilze en Rijen. De kosten schatten we op € 350.000,00. In dit bedrag is geen rekening gehouden met een mogelijke subsidie van 50%. In de begrotingsbehandeling 2018 is een actuele inschatting voorhanden en vragen wij de raad een krediet beschikbaar te stellen.

Uitbreiden parkeergarage (30)

Voor de hoek Tilburgseweg - Kalverstraat wordt gewerkt aan een nieuwe ontwikkeling. Het college heeft besloten een positieve grondhouding aan te nemen met betrekking tot de uitbreiding van de bestaande parkeergarage met voetgangersuitgang naar de Tilburgseweg. Er moet nader onderzoek worden gedaan naar de haalbaarheid hiervan. Als de raad in april 2017 een voorbereidingskrediet verleent, kunnen we de resultaten van het onderzoek eind 2017 aan de raad aanbieden. Indien wordt besloten om de parkeergarage uit te breiden is 2018 en de eerste helft van 2019 zeker nodig voor de voorbereiding. Tweede helft 2019 zou dan kunnen worden begonnen met de bouw.

Vervanging toegangssysteem parkeergarage de Hovel (31)

Het toegangssysteem van de parkeergarage de Hovel is verouderd, biedt niet de mogelijkheden die we nodig hebben en de technische ondersteuning van de leverancier wordt stop gezet. Een nieuw toegangssysteem is daarom noodzakelijk. Kosten zijn begroot op € 15.000,00.

Enmalige investering in groen (32)

In het Beheerplan Openbaar Groen 2015-2025 is vastgesteld dat we jaarlijks evalueren waar groot onderhoud aan groen nodig is om aan de vastgestelde beeldkwaliteit te blijven voldoen. Voor 2018 zijn drie projecten aan de orde:

1. Guido Gezellelaan: groot onderhoud aan bomen (dunnen en snoeien);
2. Melkweg (Abcoven oost): renoveren plantsoen en deels omvormen van het plantsoen naar gras;
3. Geluidswal Turnhoutsebaan: groot onderhoud.

Totaal kosten hiervoor worden ingeschat op € 65.000,00.

Speeltoestellen (33)

In het werkplan van de Nota Speelruimte is een doorkijk gegeven, die laat zien dat tot 2025 nog forse investeringen nodig zijn om speeltoestellen veilig en heel te houden. Op basis van het inspectierapport en de werkelijke staat van de toestellen moeten we op een zevental locaties enkele grotere toestellen vervangen. Totale kosten hiervoor schatten we in op € 55.000,00.

Omgevingsvisie (34)

In 2019 zal de nieuwe Omgevingswet in werking treden. De komende twee jaar moeten we een aantal stappen zetten om te voldoen aan de nieuwe wetgeving. Het opstellen van de Omgevingsvisie zal ca. € 75.000,00 kosten. Afhankelijk van de gekozen mate van participatie kan dit bedrag meer worden. In 2017 zal daar de eerste aanzet voor worden gedaan.

De Omgevingswet heeft ook impact op onze werkwijze en op de eisen die we moeten stellen aan de digitalisering. We dienen allerhande werkprocessen op elkaar af te stemmen. Dit vraagt ambtelijke capaciteit en brengt dus ook kosten met zich mee. Ook hiervoor stellen we voor € 75.000,00 te reserveren.

Programma 4

A) Beleidsintensivering t.b.v. strategische ontwikkelingen

Sociaal domein (35)

1. De gemeente beschikt over een reserve Sociaal Domein van 1,1 miljoen. Het voorstel is om in 2018 incidenteel een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de begroting voor het sociaal domein. Voor de rest van de looptijd van Back to Basics 2.0 (t/m 2021) zullen wij onderzoeken of het mogelijk is om dit bedrag te dekken via overschotten in het sociaal domein en als dat niet lukt alsnog uit de reserve Sociaal Domein te putten. Dit bedrag zetten we als volgt in:

2. Extra middelen om de lopende succesvolle burgerinitiatieven, die voorliggend zijn aan de maatwerkvoorzieningen, te ondersteunen en om nieuwe initiatieven te stimuleren door inzet van incidentele subsidie gedurende de looptijd van Back to Basics 2.0. Kosten: € 25.000,00 per jaar.
3. Versterking algemene voorliggende voorzieningen op lokaal niveau en extra middelen voor het structureel maken van tijdelijke inzet in de toegang. Kosten: € 175.000,00 per jaar.
4. Ontwikkelingen nieuwe taken Wmo en Jeugd. Kosten: € 50.000,00 per jaar.

B) Overige beleidsintensiveringen

Begeleiding werkgroep opvang vluchtelingen (36)

De begeleiding van de werkgroep opvang vluchtelingen is opgedragen aan Contour/de Twern. Deze begeleiding is een apart onderdeel geworden in de nieuwe aanbesteding Back to Basics 2.0. De afgelopen jaren is de financiering van de begeleiding steeds incidenteel gedekt, soms stonden daar deels incidentele rijksmiddelen tegenover. De financiering van deze begeleiding is daarmee onzeker. Vanaf 2018 houden we rekening met een structurele kostenpost van € 65.000,00, waarvan € 15.000,00 gedekt is vanuit de bestaande middelen.

Preventie jeugd (37)

De raad heeft besloten om het project Aandacht voor Basiskracht (vroeg signalering en gerichte laagdrempelige ondersteuning voor het jonge kind) om te zetten in een structurele werkwijze maar het budget daarvoor is nog niet structureel. Kosten: € 75.000,00 op jaarbasis.

Big data en sociaal domein (38)

In 2017 krijgt de raad de eerste monitor Sociaal Domein voorgelegd. Voor de doorontwikkeling daarvan en om op een goede manier gebruik te maken van big data willen wij in 2018 externe deskundigen inzetten.

Mill Hill (39)

De oudste gedeelten van het Mill Hill gebouw dateren uit 1973 en 1974 en zijn derhalve ruim 40 jaar oud. Het gebouw kent gebreken, zowel ten aanzien van de technische- en functionele kwaliteit, als op het gebied van energie en duurzaamheid. De staat van het schoolgebouw en de noodzakelijke verbeteringen zijn onlangs via een conditiemeting in beeld gebracht. Momenteel werken we aan een financiële vertaling van dit onderzoeksresultaat, opdat een zorgvuldige afweging kan worden gemaakt over de noodzaak tot renovatie (voor een periode van ten minste 20 jaar) dan wel vervangende nieuwbouw van (een gedeelte van) het schoolgebouw. De feitelijke financiële beslissingen vinden plaats via de door de raad vast te stellen gemeentebegroting 2018 en het door het college vast te stellen Onderwijshuisvestingsprogramma 2019.

Taalschool / taalklas (40)

Voor de instandhouding van de Taalschool tot begin juli 2018 zijn extra gemeentelijke middelen nodig. Afhankelijk van de taakstelling 2018 en de aard van de instroom kan hiermee een bedrag gemoeid zijn van € 30.000,00 à € 40.000,00. Voor de dekking van deze gelden kunnen de (extra) rijksmiddelen worden aangewend die in 2016 via het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom zijn verkregen.

Taalpunt (41)

We willen in het najaar 2017 met een Taalhuis/Taalpunt in onze gemeente beginnen, zodat wij een serieuze bijdrage kunnen leveren aan het terugdringen van laaggeletterdheid. De gemeente dient de uitvoering van de coördinerende werkzaamheden van het Taalhuis te faciliteren. Door het Taalnetwerk is een profiel opgesteld van de coördinatiefunctie. Op basis van dit profiel worden de kosten van deze functie op jaarbasis geraamd op een bedrag van € 23.000,00. De inrichting van het Taalhuis zal in nauw overleg met de bibliotheek Midden-Brabant en Contour de Twern tot stand worden gebracht. We bezien of de coördinatietaken (deels) in de reguliere subsidieafspraken van vermelde organisaties kunnen worden ondergebracht.

Cultureel centrum Jan van Besouw/SCAG (42)

Op dit moment wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke inhuizing van het Zorgcentrum in het cultureel centrum Jan van Besouw. Voorgesteld wordt om totdat er een besluit is genomen de subsidie aan stichting SCAG te verhogen zodat de exploitatie sluitend gemaakt kan worden.

Verplaatsing Zorgcentrum en Mainframe (43)

De raad heeft op 31 januari 2017 besloten om scenario 1: blijven zitten in de huidige panden op de locatie Zorgcentrum/de Marmot en scenario 2: verplaatsing van de welzijnsfuncties naar het cultureel centrum Jan van Besouw verder op te pakken en uit te werken. Verder is het onderzoek naar de huisvestingsmogelijkheden van Mainframe in het cultureel centrum Jan van Besouw door de raad daaraan toegevoegd. Wij verwachten de definitieve keuze hierover in de eerste helft van 2018 aan de raad te kunnen voorleggen.

Sjors Sportief / Sjors Creatief (44)

In de periode 2013 - 2017 heeft de gemeente Goirle met groot succes het project Sjors Sportief/Sjors Creatief uitgevoerd. Gemiddeld genomen wordt 20% van de kinderen, die via proeflessen kennis maken met het Goirlese sport- en cultuuraanbod, lid van een vereniging. Voor de periode 2018-2021 willen wij dit project voortzetten. Jaarlijks vergt dit een investering van € 6.000,00.

Onkruidbestrijding sportvelden (45)

In 2020 mag er geen chemische onkruidbestrijding meer plaatsvinden op de sportvelden. Vanuit duurzaamheid en biodiversiteit is het gewenst hiermee al eerder te starten. Dit betekent echter een structurele stijging van € 25.000,00 aan extra onderhoudskosten.

Sportterreinen (46)

Gebleken is dat we al drie jaar lang overschrijden op het budget voor het onderhoud sportterreinen. We gaan onderzoeken of we in eerste instantie, met efficiency-maatregelen, de kosten naar beneden kunnen brengen. Mocht dat (voor een deel) niet lukken, dan maken we hier melding van in de Burap.

Zwembad (47)

Op 31 augustus 2021 loopt het contract af met Laco International B.V. af. Het is noodzakelijk om in de komende jaren een onderzoek op te starten naar nut en noodzaak van een zwembad in Goirle.

Gecombineerde Leefstijl Interventie (preventie overgewicht) (48)

Dit innovatieve project vanuit de GGD richt zich op een integrale aanpak van gezinnen met een kind met overgewicht. Niet alleen het kind krijgt begeleiding op het gebied van bewegen, gezonde voeding en gezonde leefstijl, maar het hele gezin. De kosten voor dit project zijn € 17.500,00 voor 2018 en € 17.500,00 voor 2019.

Persoonlijke Gezondheids Check (PGC) (49)

Dit project richt zich op preventie van gezondheidsklachten. Inwoners kunnen met behulp van een digitale tool en eventueel een bezoek aan de huisarts snel inzicht krijgen in hun algemene gezondheid en krijgen direct verbeterpunten aangereikt op risicogebieden. Na een succesvolle pilot in 2016 gaan we het nu uitrollen voor de gehele gemeente. De kosten per jaar zijn op dit moment nog niet bekend.

Algemene dekkingsmiddelen

Gemeentelijke belastingen (50)

De samenwerking met de gemeenten Oisterwijk en Hilvarenbeek wordt steeds intensiever, zo ook op het gebied van gemeentelijke belastingen. Zo voeren we in 2017 een aanbestedingsprocedure om de uitvoering

van gemeentelijke belastingen gezamenlijk te outsourcen. Daarnaast bekijken we gezamenlijk hoe we de werkzaamheden binnen het proces belastingen dusdanig kunnen verdelen over de drie gemeenten. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn kwetsbaarheid aanpakken en efficiency-voordelen uit de samenwerking halen.

De aanbesteding belastingen gaat naar verwachting € 25.000,00 extra kosten. Dit wordt verklaard door marktwerking, uitbreiding van uit te besteden werkzaamheden en areaaluitbreiding. Wanneer de kosten van de uitbesteding belastingen meer dan 10% hoger uitvallen ten opzichte van het aanwezige budget, dan komen we hierop terug naar de raad.

Financieel overzicht beleidsintensiveringen

Bijlage I

Meerjarig Financieel perspectief	begr. wiz.	Begroting			
		2018	2019	2020	2021
1. Uitkomst MJB 2017/2020 uit de Programmabegroting		-66.850	-56.833	3.910	
2. Mutaties algemene uitkering op basis van de september circulaire 2016	1e/2017	503.435	642.640	699.190	
Subtotaal		436.585	585.807	703.100	703.100
3. Correctie dekking rentelasten ten laste van de algemene reserve grondexploitatie	brief	-88.572	-88.572	-88.572	-88.572
Begroting 2017 wordt hiervoor gecorrigeerd voor 2018 e.v. een oplossing vinden	provincie	88.572	88.572	88.572	88.572
4. Stelpost revenuen verkoop aandelen/gronden	brief	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Begroting wordt hiervoor niet aangepast	provincie	160.000	160.000	160.000	160.000
Gecorrigeerde uitkomst begroting		436.585	585.807	703.100	703.100
<u>Financiële consequenties raadsbesluiten</u>					
5. Openbare ruimte bij de Vonder kapitaallasten krediet openbare ruimte	4e wiz.	-2.816	-2.772	-2.728	-2.684
6. Ophogen storting in de voorziening onderhoud gemeentegebouwen	5e wiz	-18.400	-28.400	-38.400	-48.400
7. Verhoging budget duurzaamheid	6e wiz.	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
8. Extra lasten uitvoering informatiebeleid	11e wiz	-26.100	-26.100	-26.100	-26.100
Uitkomst meerjarenbegroting		359.269	498.535	605.872	595.916
Autonome ontwikkelingen					
9. Voordeel energie parkeerkelder		6.000	6.000	6.000	6.000
10. Voordeel energie de Haspel		8.000	8.000	8.000	8.000
11. Correctie dubbele raming Veiligheidshuis		11.500	11.500	11.500	11.500

12. Kaderbrief Veiligheidsregio				
* autonome ontwikkelingen, lonen en prijzen	-7.200	-8.900	-10.600	-10.600
* hogere bijdrage VR, wettelijke taken	-11.200	-11.200	-11.200	-11.200
13. Kaderbrief GGD	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
subtotaal	-900	-2.600	-4.300	-4.300
Nieuwe uitkomst meerjarenbegroting	358.369	495.935	601.572	591.616

Beleidsintensiveringen

Programma 1

14. Onderzoek ict platform	p.m.			
15. Dienstverlening				
projectleiding zaakgericht werken	-10.000			
extra inhuur/ finetunen van zaaktypes	p.m.			
project soza	p.m.			
kcc functionaliteit	-19.500			
businesscase vergunningen	p.m.			
incidentele budgetten t.l.v. awr	29.500			
16. Uitbreiding van de formatie	-280.000	-280.000	-280.000	-280.000
17. Eenmalig verhogen budget adviezen vanwege de WNRA	-15.000			
t.l.v. awr	15.000			
18. Incidentele budgetten gemeenteraadsverkiezingen	-30.500			
t.l.v. awr	30.500			
19. Plaats-onafhankelijk werken	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
20. Papierloos werken	-7.000			
t.l.v. awr	7.000			
21. Gôolse democratie	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Programma 2

Programma 3

	Krediet				
22. Citymarketing/promotie		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
23. Wandel en fietsroutestructuren t.l.v. awr		-15.000 15.000			
24. Wegenbeleidsplan	200.000	-13.000	-12.800	-12.600	-12.400
25. Beheer onverharde wegen ten laste van groot onderhoud		-20.000 20.000	-20.000 20.000	-20.000 20.000	-20.000 20.000
26. GVVP, uitvoeringskrediet	75.000	-4.875	-4.800	-4.725	-4.650
27. Openbare verlichting	123.000	-7.995	-7.872	-7.749	-7.626
28. Oversteek Rillaersebaan	p.m.				
29. Fietssuggestiestroken Riel Gilze	350.000	-22.750	-22.400	-22.050	-21.700
30. Uitbreiding parkeergarage	p.m.				
31. Vervangen toegangsinstallatie parkeergarage	15.000	-1.875	-1.837	-1.800	-1.762
32. Investerings, groot onderhoud in groen t.l.v. awr		-65.000 65.000			
33. Speeltoestellen	55.000	-6.875	-6.737	-6.600	-6.461
34. Omgevingsvisie t.l.v. awr		-150.000 150.000			

Programma 4

35. Extra budget algemene voorzieningen sociaal domein:					
extra middelen incidentele subsidies		-25.000	-25.000	p.m.	p.m.
			-		
extra middelen algemene voorzieningen		-175.000	175.000	p.m.	p.m.
nieuwe taken Jeugd en Wmo		-50.000	-50.000	p.m.	p.m.
ten laste van de reserve sociaal domein		250.000			
ten laste van de begroting sociaal domein			250.000	p.m.	p.m.
36. Begeleiding werkgroep opvang vluchtelingen		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000

37. Aandacht voor basiskracht		-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
38. Big data en sociaal domein		p.m.			
39. Renovatie gedeelte Mill Hill	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
40. Taalschool/taalklas t.l.v. rijksmiddelen		-40.000 40.000			
41. Taalpunt		-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
42. Hoger subsidie SCAG		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
43. Verplaatsing 't Locket/Mainframe		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
44. Sjors sportief/Sjors creatief		-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
45. Onkruidbestrijding sportterreinen		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
46. Onderhoud sportterreinen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
47. Onderzoek zwembad	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
48. Leefstijlinterventie t.l.v. awr		-17.500 17.500	-17.500 17.500		
49. Persoonlijke gezondheidscheck		p.m.			

<i>Programma algemene dekkingsmiddelen</i>
--

50. Gemeentelijke belastingen		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Uitkomst Meerjarenbegroting		-208.001	-69.511	37.048	28.017

Bijlage 2: Uitgangspunten begroting 2018

1 Autonome gegevens

Aantal inwoners / aantal woningen

Het aantal inwoners in de gemeente is de afgelopen jaren gegroeid waarbij 2014 afweek omdat het aantal inwoners afnam met 84 inwoners.

Het verloop de afgelopen jaren was:

01.01.2013	22.939		
01.01.2014	23.098	+	159
01.01.2015	23.014	-/-	84
01.01.2016	23.111	+	97
01.01.2017	23.341	+	230

De stijging in 2016 was groot, voornamelijk door het aantrekken van de woningmarkt vanaf 2015.

We verwachten ook dat veel woningen gereed komen en bewoond gaan worden in 2017, vandaar dat we rekening houden met een toename van het aantal inwoners naar 23.600, een toename van 259 inwoners.

Vooralsnog houden we geen rekening met de gevolgen van de overname van grondgebied van de gemeente Tilburg omdat onduidelijk is of dit voor 1 januari 2018 wordt gerealiseerd. Op basis van de huidige gegevens zou het dan gaan om ongeveer 72 inwoners en 29 huishoudens.

Per 1 januari 2018 wordt in het kader van de berekening van de algemene uitkering rekening gehouden met een inwoneraantal van 23.600. Per 1 januari 2019 van 23.800, 1 januari 2020 23.900 en 1 januari 2021 24.000

Sinds 2015 baseren we het werkelijke aantal woonruimten op gegevens uit de Basisregistratie Gebouwen (BAG). Het aantal van de afgelopen jaren was:

01.01.2015	9.869		
01.01.2016	9.921	+	52
01.01.2017	9.956	+	35

Gelet op het aantal gereed te komen woningen in 2017 houden wij per 1 januari 2018 rekening met het aantal woonruimten van 10.125, een toename van 169 woningen (onder andere door Boschkens en Heijsteeg) in de loop van 2017.

Per 1 januari 2019 hanteren we een aantal woningen van 10.225 en vervolgens ieder jaar 50 meer.

Resumé

Aantal inwoners	23.600
Aantal woonruimten	10.125
Toename inwoners in 2018	200
Toename inwoners vanaf 2019	100
Toename woningen in 2018	100
Toename woningen vanaf 2019	50

Aantal leerlingen

Het aantal leerlingen in het basisonderwijs is al gedurende lange(re) tijd redelijk stabiel. In 2016 is het leerlingenaantal boven het verwachte aantal uitgestegen. We verwachtten ca. 2.180 leerlingen, op de teldatum 1 oktober 2016 stonden er 2.290 leerlingen ingeschreven. Voor 2017 verwachten we eenzelfde aantal leerlingen.

Het aantal leerlingen dat in het kalenderjaar 2018 is ingeschreven bij het Mill Hillcollege zal naar verwachting opnieuw iets lager zijn dan in 2017. Op de teldatum 1 oktober 2016 stonden 1.509 leerlingen bij het voortgezet onderwijs ingeschreven. In 2018 verwachten we 1.475 leerlingen.

Bij de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs SG De Keyzer stonden op genoemde teldatum in 2016 466 leerlingen ingeschreven. In 2018 rekenen we op eenzelfde aantal leerlingen.

Resumé

Aantal leerlingen basisonderwijs	2.180
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.475
Aantal leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	465

2 Loon- en prijsontwikkelingen

Lonen

Uitgangspunt voor de berekening van de loonkosten voor 2018 is het salarisniveau per 1 januari 2018, vermeerderd met de normale periodieke verhogingen voor dat jaar. Ook houden we rekening met het vastgestelde formatieplan van de gemeentelijke organisatie. De laatst afgesloten CAO voor de gemeenteambtenaren loopt van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017.

We hebben rekening gehouden met een stijging van de salarissen met 0,4% per 1 januari 2017 en voorts een stijging van 0,6% voor de resterende periode van 2017.

Afhankelijk van de nieuwe CAO kan dat voor 2017 meerkosten met zich meebrengen.

Het CBP (Centraal Planbureau) gaat in haar decembercirculaire uit van een generieke salariskosten stijging van 2,20%. In de maart circulaire 2017 volgt een actualisatie.

Omdat een stijging van 2,2% ons hoog over komt is het voorstel om vanaf 2018 in de meerjarenbegroting uit te gaan van een jaarlijkse stijging van de salarissen met 1,0%. Als op basis van een afgesloten CAO toch sprake is van een hogere salariskostenstijging dan nemen we dat in de begroting 2018 op met een stelpost.

Prijzen

Ten aanzien van de kosten voor overige goederen en diensten moeten we rekening houden met aantoonbare lastenstijgingen door bijvoorbeeld wijziging van contracten, van gemeenschappelijke regelingen of van prijsstijgingen.

Ieder jaar wordt bij de opstelling van de begroting uitgegaan van een stijging van de budgetten conform de ontwikkeling van het prijsindexcijfer. Voor contracten worden de daarin overeengekomen marges gehanteerd.

Het definitieve percentage voor de prijsstijging 2016 bedroeg 0,3%. Het inflatiepercentage van afgelopen februari 2017 bedroeg ook slechts 1,8%.

In de begroting 2017 hebben wij rekening gehouden met een prijsstijging van 0,75% en in de meerjarenbegroting met 0,50%. Het Centraal Planbureau gaat op basis van de cijfers van december 2016 uit van een stijging van 1,20%.

In de algemene uitkering op basis van de septembercirculaire is een index aangehouden van 0,90% voor 2017.

Wij stellen voor om voor de begroting 2018 en de meerjarenbegroting uit te gaan van een stijging van de prijzen van 1%. We gaan er hierbij vanuit dat deze prijsstijging in de algemene uitkering wordt gecompenseerd.

Resumé

Stijging van de lonen	1,00%
Stijging van de prijzen	1,00%

3 Budgetten sociale domein

Met ingang van 2015 zijn de werkzaamheden van de 3 transities met de daarbij behorende gelden overgeheveld naar de gemeenten. De gemeente Goirle krijgt voor 2018 hiervoor de volgende budgetten:

Integratie-uitkering

AWBZ naar WMO (IU)	€ 2.848.179,00
Jeugdzorg (IU)	€ 4.582.601,00
Participatiewet Re-integratie (IU)	€ 346.059,00
Participatieweg Wsw	€ 2.532.231,00
Totaal	€10.309.070,00

Daarnaast krijgt de gemeente een integratie-uitkering voor de Wmo van € 1.742.305,00. De bedragen worden waarschijnlijk enigszins aangepast in de komende meicirculaire. De lasten zullen in de begroting 2018 nauwkeurig worden geraamd en dan zal duidelijk worden of er ruimte is dan wel een tekort binnen de budgetten sociaal domein.

4 Rentepercentages

Bij de rentepercentages en limieten voor de begrotingsopstelling heeft de gemeente te maken met onder andere de bepalingen van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). De gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. In het algemeen zal de gemeente tijdig overgaan tot het aantrekken van langlopende geldleningen ter consolidatie van vlottende schuld en ter financiering van nieuwe investeringen. We mogen de gemeentelijke huishouding met kort geld financieren tot aan het bedrag van de kasgeldlimiet. Dit kan in de vorm van bijvoorbeeld 'rood' staan bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) via de rekening-courantfaciliteit en via het opnemen van daggeldleningen en kasgeldleningen of een mix daarvan.

Voor alle transacties die niet binnen de kasgeldlimiet kunnen worden gefinancierd wordt een percentage berekend. Dit geldt voor:

- de bespaarde rente van de reserves;
- de rente over de geactiveerde boekwaarden van de grondexploitatiecomplexen en
- de rente over het financieringstekort, voor zover dat tekort de kasgeldlimiet overschrijdt.

Sinds de wijziging van het BBV in 2016 zijn voor de berekening van de onderdelen a en b regels gesteld.

Voor de bespaarde rente aan de reserves is het uitgangspunt dat het rentepercentage is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.

Voor de toe te rekenen rente aan de grondexploitatie wordt uitgegaan van een gewogen gemiddeld van het rentepercentage van de leningenportefeuille van de gemeenten, naar verhouding van het vreemd vermogen ten opzichte van het totale vermogen.

Voor de bepaling van het rentepercentage voor c wordt voor het komende jaar wordt gekeken naar de huidige rentestand van de gemiddelde rente van een 25-jarige niet aflosbare geldlening met rentevaste periode. Op dit moment hanteert de BNG een tarief van 1,14 % (8 maart 2017). De rentevisie van de BNG voorspelt dat de tarieven voor het lang geld vanaf het huidige niveau licht zullen oplopen. Zoals gebruikelijk hanteren we een voorzichtigheidsmarge.

Het gehanteerde rentepercentage in de begroting 2017 bedraagt 2,5%.

Voor de begroting 2018 wordt voorgesteld een rekenrente te hanteren van 2,5% voor de algemene dienst.

In de tussentijdse bestuursrapportages zal zoals gebruikelijk het effect van de kapitaalmarktfluctuaties worden gezien op het budget van dat dienstjaar. In het begrotingsjaar 2018 dienen we dan de eventuele hogere rentelasten weer structureel te dekken.

Resumé

Rente toevoeging aan reserves	2,29%*
Rekenrente algemene dienst	2,50%
Rekenrente grondexploitatie	1,23%*

* Dit zijn de cijfers 2017. De percentages voor 2018 worden berekend.

5 Gemeentelijke belastingen en heffingen

OZB

De afgelopen jaren hebben wij de onroerend zaakbelasting steeds maar minimaal verhoogd. Het volgende overzicht geeft een beeld van de stijgingen:

Jaar	Stijgingspercentage OZB
2013:	2,4% (inflatiecorrectie) en 2,5% extra om budgettaire redenen
2014:	1,0% (afwijkend van de inflatiecorrectie)
2015:	1,2% (inflatiepercentage)
2016:	0,6% (inflatiepercentage)
2017:	4,15% (inflatiecorrectie 0% en 4,15% vanwege de verschuiving rentelasten van afval en riolering naar de algemene dienst)

In 2013 is de OZB extra verhoogd om budgettaire redenen. Voor 2014 is besloten om de OZB, in afwijking van het bestaande beleid, met maximaal 1% te verhogen. Voor 2015 en 2016 is uitgegaan van alleen de stijging van de OZB met het inflatiepercentage (1 mei-1 mei). In 2017 is de ozb verhoogd met 4,15% vanwege de verschuiving van de rentelasten van afval en riolering naar de algemene dienst.

Conform bestaand beleid hanteren voor het begrotingsjaar 2018 het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie voor de periode 1 mei 2017 – 1 mei 2016.

Overige belastingen en heffingen

Voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing gaan we uit van de netto-kosten voor het product afval en riolering. De BTW-component van het rioolrecht en de afvalstoffenheffing nemen we vanaf 2015 volledig in de tarieven als kostenpost mee.

Uitgangspunt voor de rioolheffing zijn kostendeckende tarieven.

De raad heeft op 9 december 2014 het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (vGRP) vastgesteld. Volgens dit vGRP stijgen de tarieven voor 2014, 2015 en 2016 met alleen de inflatie en voor de jaren 2017 tot en met 2021 ieder jaar met 2,30% exclusief inflatie).

In 2016 is het BBV gewijzigd en dat betekent dat voor de investeringen in riolering geen uitzonderingsrente meer mag worden gehanteerd. Dat betekent dat alle investeringen, die een uitzonderingsrente hebben omdat gekozen is voor de afschrijving via de annuïteitenmethode, een rente meekrijgen die niet afwijkt van het percentage dat wordt gehanteerd als het percentage van de omslagrente. Er kon daardoor substantieel veel minder rente toegerekend worden aan de investeringen riolering en dat betekende dat de tarieven verlaagd konden worden en dat ook de 100% kostendeckendheid ineens werd bereikt.

Dat betekent dat we voor 2018 kiezen voor de hoogte van de tarieven op basis van 100% kostendeckendheid.

Voor het tarief afvalstoffenheffing is besloten alleen uit te gaan van het inflatiepercentage.
Als gevolg van de nieuwe aanbesteding van het ophalen van het huisvuil is vanaf 2017 het tarief afvalstoffenheffing kostendekkend.

Uitgangspunt voor de hondenbelasting is vanaf 2016 dat de opbrengsten niet meer mogen bedragen dan de kosten die we daarvoor maken. Hiervoor is bij de begrotingsbehandeling op 10 november 2015 een amendement aangenomen.

Resumé

Stijging van de inkomsten	Verwachte inflatiepercentage
Stijging van de OZB-opbrengst	Werkelijk inflatiepercentage 1 mei 2017 - 1 mei 2016
Rioolheffing	100% kostendekkendheid
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkendheid